

Oddział w Radomiu

Monika Mrożek

**Sprzedaż bezpośrednia,
rolniczy handel detaliczny
oraz MOL - podobieństwa i różnice**

W ostatnich latach zauważyć można zmianę preferencji zakupowych wśród konsumentów. Dostrzega się zwiększone zainteresowanie świeżymi produktami żywnościowymi, o dobrej jakości, wytworzonymi według naturalnych metod produkcji, jak najmniej przetworzonymi i zakupionymi lokalnie. Pojawia się więc szansa dla podmiotów, które zajmują się produkcją żywności, jej przetwórstwem w małej skali oraz sprzedają dla konsumenta końcowego. Takie rozwiązania niosą ze sobą: sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, rolniczy handel detaliczny oraz działalność marginalna, lokalna i ograniczona.

DOSTAWY BEZPOŚREDNIE

Dostawy bezpośrednie to sprzedaż nieprzetworzonych produktów pochodzenia roślinnego, wytworzonych w gospodarstwie rolnym i dostarczanych do konsumenta końcowego lub do zakładów detalicznych, które zaopatrują konsumenta końcowego.

Dostawy bezpośrednie obejmują produkty produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego, do których zaliczamy: zboża, warzywa, owoce, zioła oraz grzyby uprawne, pochodzące tylko z własnych upraw lub hodowli producentów produkcji pierwotnej, nie należących do działów specjalnych produkcji rolnej określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych, a także pozostałe surowce, które pochodzą z osobiście zebranych ziół oraz runa leśnego. Zakres dostaw bezpośrednich obejmuje środki spożywcze pochodzące z produktów albo surowców wymienionych powyżej w postaci kiszzonej lub suszonej.

Wielkości obrotu produktów żywnościowych pochodzenia roślinnego w ramach dostaw bezpośrednich nie mogą przekraczać:

- wielkości zebranych plonów, w skali roku, surowców, które zostały uzyskane przez producentów produkcji pierwotnej w gospodarstwach rolnych, których są właścicielami albo użytkownikami na podstawie innych niż własność tytułów prawnych użytkowania gruntów rolnych;
- ilości surowców, które pochodzą z dokonywanych osobiście zbiorów ziół i runa leśnego osoby dostarczającej środki spożywcze w ramach dostaw bezpośrednich.

Sprzedaż w ramach dostaw bezpośrednich jest dopuszczona wyłącznie pomiędzy producentem produktów produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego, a konsumentem końcowym lub do zakładów detalicznych zaopatrujących konsumenta końcowego.

Przed rozpoczęciem działalności w ramach dostaw bezpośrednich produktów pochodzenia roślinnego należy dokonać rejestracji prowadzenia takiej działalności. W tym celu, na 14 dni przed jej rozpoczęciem należy złożyć do właściwego ze względu na miejsce prowadzenia produkcji powiatowego inspektora sanitarnego wnioski o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Dostawy bezpośrednie są ograniczone terytorialnie i dlatego mogą być prowadzone na obszarze województwa, w którym jest prowadzona taka działalność produkcji pierwotnej lub na terenie przyległych województw.

Sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego w ramach dostaw bezpośrednich jest dozwolona w miejscach w których przestrzegane są wymagania higieniczne. Jest to min. wyznaczone miejsce, które

znajduje się na terenie gospodarstwa, miejsce przyległe do miejsca produkcji, wyznaczone strefy takie jak jarmarki i targowiska oraz np. specjalistyczne środki transportu.

W przypadku, gdy taka działalność jest prowadzona na terenie kilku powiatów, państwowy powiatowy inspektor sanitarny, który jest właściwy dla miejsca prowadzenia tejże produkcji powinien powiadomić państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na prowadzenie dostaw bezpośrednich o wpisie do rejestru działalności prowadzonej w ramach działalności bezpośredniej.

NIEPRZETWORZONE PRODUKTY ROŚLINNE wytworzone w gospodarstwie rolnym można sprzedawać w ramach

DOSTAW BEZPOŚREDNICH

CO?

- zboża, owoce, warzywa, zioła, runo leśne, grzyby uprawne,
- surowce pochodzące z dokonywanych osobiście zbiorów ziół i runa leśnego,
- środki spożywcze pochodzące z produktów lub surowców, wymienionych wyżej w postaci kiszzonej lub suszonej.

DLA KOGO?

Dostawy bezpośrednie są realizowane bezpośrednio przez producenta produkcji pierwotnej, który dostarcza małe ilości środków spożywczych do konsumenta końcowego lub do zakładów detalicznych bezpośrednio zaopatrujących konsumenta końcowego

ILE?

Wielkość obrotu w ramach dostaw bezpośrednich nie może przekraczać:

- wielkości plonów w skali roku poszczególnych surowców, które zostały uzyskane przez producenta produkcji pierwotnej z gospodarstwa rolnego
- ilości surowców pochodzących z dokonywanych osobiście zbiorów ziół i runa leśnego osoby dostarczającej środki spożywcze w ramach dostaw bezpośrednich

OBSZAR SPRZEDAŻY

Działalność w ramach dostaw bezpośrednich można prowadzić na terenie województwa, w którym prowadzona jest produkcja pierwotna lub na obszarze województw przyległych.

REJESTRACJA

Rejestracji dostaw bezpośrednich należy dokonać na co najmniej **14 dni przed rozpoczęciem działalności**. W tym celu należy złożyć wniosek o wpis do rejestru zakładów do **powiatowego inspektora sanitarnego** właściwego ze względu na miejsce prowadzenia produkcji.

SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA

Sprzedaż bezpośrednia dotyczy wyłącznie produktów pochodzenia zwierzęcego, do których zaliczamy min. surowce takie jak: mleko surowe, surowa śmietana, jaja, produkty pszczele, ryby, ślimaki, niektóre rodzaje mięsa p. drobiowe, królicze, z nutrii i zwierząt łownych. Do sprzedaży bezpośredniej mogą zostać przeznaczone wyłącznie produkty wyprodukowane z surowców pochodzących z gospodarstwa prowadzącego działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego i przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej.

Do sprzedaży bezpośredniej zostały dopuszczone poniższe rodzaje produktów pochodzenia zwierzęcego:

- tusze i podroby pozyskane z drobiu poddanego ubojowi w gospodarstwie rolnym;
- tusze i podroby pozyskane z zajęczaków poddanych ubojowi w gospodarstwie rolnym;
- tusze i podroby pozyskane ze zwierząt łownych pozyskane przez koło łowieckie Polskiego Związku Łowieckiego: drobna i gruba zwierzyna łowna;
- żywe lub uśmiercone produkty rybołówstwa;
- żywe ślimaki lądowe wybranych gatunków;
- mleko surowe, siara, surowa śmietana;
- jaja pozyskane od drobiu lub ptaków bezgrzebieniowych;
- produkty pszczele nieprzetworzone (miód, pyłek pszczeli, pierzga, mleczko pszczele).

Podmiot prowadzący sprzedaż bezpośrednią może dokonywać zbycia towarów konsumentowi końcowemu:

- w miejscach, w których dokonywana jest ich produkcja, do których zaliczamy min. miejsca znajdujące się na terenie gospodarstwa rolnego;
- na targowiskach;
- z obiektów, urządzeń ruchomych lub tymczasowych, do których zaliczamy specjalistyczne środki transportu, które znajdują się na terenie miejsca gdzie odbywa się produkcja tych produktów lub na terenie targowisk, lub poza ich obszarem.

W przypadku mleka surowego, siary, surowej śmietany, które zostały pozyskane w gospodarstwie rolnym, a także produktów pszczelich nieprzetworzonych, tj. miód, pyłek pszczeli, pierzgę, mleczko pszczele, możliwa jest sprzedaż konsumentowi końcowemu z urządzeń dystrybucyjnych przeznaczonych do sprzedaży żywności, które znajdują się na terenie miejsc, w których odbywa się ich produkcja, na terenie targowisk lub poza ich terenem. Ponadto w ramach sprzedaży bezpośredniej dopuszcza się sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego do zakładów prowadzących handel detaliczny, które bezpośrednio zaopatrują konsumenta końcowego.

Sprzedaż bezpośrednia produktów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego jest ograniczona terytorialnie i może być prowadzona na obszarze:

- województwa, w którym prowadzona jest ich produkcja;
- na obszarze województw sąsiadujących z województwem, w którym odbywa się produkcja tych produktów;
- na terenie pozostałych województw, jeżeli sprzedaż jest prowadzona podczas wystaw, targów, festynów, kiermaszy, które są organizowane w celu promocji tych produktów. Sprzedaż ta powinna być poprzedzona przekazaniem powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsce, w którym będzie prowadzona sprzedaż, pisemnej informacji, która będzie zawierała:
 - imię i nazwisko lub nazwę podmiotu, który prowadzi działalność w zakresie produkcji sprzedawanych produktów oraz dane adresowe miejsca, w którym prowadzona jest działalność;

- informację o miejscu, terminie bądź okresie, w którym planowane jest prowadzenie sprzedaży produktów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego.

Dopuszcza się również sprzedaż bezpośrednią produktów pochodzenia zwierzęcego przez inny podmiot, który prowadzi taką działalność, jeżeli:

- jest on wpisany do rejestru zakładów prowadzony przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w tym samym powiecie;
- sprzedaż produktów jest dokonywana podczas wystaw, targów, festynów, kiermaszy, które są organizowane w celu promocji tych produktów;
- w miejscu sprzedaży podmiot posiada poniższe informacje:
 - imienne upoważnienie do prowadzenia sprzedaży, które zostało mu udzielone przez producenta produktów pochodzenia zwierzęcego,
 - kopię decyzji o wpisie producenta żywności pochodzenia zwierzęcego do rejestru zakładów prowadzących sprzedaż bezpośrednią sprzedawanych produktów.
- podczas transportu produktów pochodzenia zwierzęcego oraz podczas sprzedaży bezpośredniej zostały spełnione odpowiednie wymagania weterynaryjne.

Produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego, która została przeznaczona do sprzedaży bezpośredniej jest ograniczona ilościowo i powinna wynosić nie więcej niż.:

- 50 sztuk tygodniowo – w przypadku tusz indyków, wraz z podrobami pozyskanymi z tych indyków;
- 500 sztuk tygodniowo – w przypadku tusz gęsi, wraz z podrobami pozyskanymi z tych gęsi;
- 200 sztuk tygodniowo – w przypadku tusz innych gatunków drobiu niż tusze indyków i gęsi, wraz z podrobami pozyskanymi z tego drobiu;
- 100 sztuk tygodniowo – w przypadku tusz zajęczaków, wraz z podrobami pozyskanymi z tych zajęczaków;
- 10 000 kg rocznie – w przypadku tusz grubej zwierzyny łownej, wraz z podrobami pozyskanymi z tej zwierzyny;
- 10 000 kg rocznie – w przypadku tusz drobnej zwierzyny łownej, wraz z podrobami pozyskanymi z tej zwierzyny;
- 1000 kg rocznie – w przypadku żywych ślimaków lądowych;
- 1000 litrów tygodniowo – w przypadku mleka surowego albo mleka surowego i siary;
- 200 litrów tygodniowo – w przypadku surowej śmietany;
- 2450 sztuk tygodniowo – w przypadku jaj pozyskanych od drobiu;
- 500 sztuk rocznie – w przypadku jaj pozyskanych od ptaków bezgrzebieniowych.

Na wniosek podmiotu powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce prowadzenia działalności polegającej na produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego może wyrazić zgodę na przekroczenie powyższych wielkości produkcji w danym tygodniu pod warunkiem zachowania rocznego limitu wielkości produkcji, która wynosi:

- 2500 sztuk – w przypadku tusz indyków, wraz z podrobami pozyskanymi z tych indyków;
- 10 000 sztuk – w przypadku tusz innych gatunków drobiu niż wymieniony w pkt 1, wraz z podrobami pozyskanymi z tego drobiu;
- 5000 sztuk – w przypadku tusz zajęczaków, wraz z podrobami pozyskanymi z tych zajęczaków;
- 52 000 litrów – w przypadku mleka surowego albo mleka surowego i siary;
- 10 400 litrów – w przypadku surowej śmietany;
- 127 400 sztuk – w przypadku jaj pozyskanych od drobiu.

**Produkty wyprodukowane w gospodarstwie rolnym z własnych SUROWCÓW
ZWIERZĘCYCH można sprzedawać w ramach**

SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ

CO?

- tusze i podroby pozyskane z drobiu poddanego ubojowi w gospodarstwie rolnym;
- tusze i podroby pozyskane z zajęczaków poddanych ubojowi w gospodarstwie rolnym;
- tusze i podroby pozyskane ze zwierząt łownych: drobna i gruba zwierzyna łowna
- żywe lub uśmiercone produkty rybołówstwa;
- żywe ślimaki lądowe wybranych gatunków;
- mleko surowe, siarę, surową śmietanę;
- jaja pozyskane od drobiu lub ptaków bezgrzebieniowych;
- produkty pszczele nieprzetworzone (miód, pyłek pszczeli, pierzga, mleczko

DLA KOGO?

Sprzedaż bezpośrednią produktów pochodzenia zwierzęcego można prowadzić do konsumenta końcowego oraz do zakładów detalicznych bezpośrednio zaopatrujących konsumenta końcowego.

ILE?

Wielkość produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej z podziałem na rodzaj produktu określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej Rozdz. 2 & 6.

**GDZIE MOŻNA
SPRZEDAWAĆ?**

Sprzedaż bezpośrednia konsumentowi końcowemu może odbywać się:

- w miejscach, w których odbywa się produkcja tych produktów;
- na targowiskach;
- z obiektów lub urządzeń ruchomych i tymczasowych, w tym ze specjalnych środków transportu;
- w przypadku mleka, siary, śmietany, jaj, produktów; pszczelich z urzędów dystrybucyjnych do sprzedaży żywności.

**OBSZAR
SPRZEDAŻY?**

Sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego może być prowadzona na obszarze:

- województwa, w którym odbywa się ich produkcja oraz na obszarze województw przyległych;
- na obszarze pozostałych województw podczas wystaw, festynów, targów, kiermaszy organizowanych w celu promocji tych produktów.

Sprzedaż bezpośrednia może być dokonywana również przez inny podmiot, tzw. sprzedaż zbiorcza.

REJESTRACJA

Rejestracji sprzedaży bezpośredniej należy dokonać w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii minimum 30 dni przed rozpoczęciem działalności

ROLNICZY HANDEL DETALICZNY

Jedną z form sprzedaży produktów wytworzonych w gospodarstwach rolnych jest Rolniczy Handel Detaliczny, w ramach którego możliwa jest produkcja oraz przetwórstwo żywności na małą skalę. Zgodnie z definicją znajdującą się w Ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia art. 3 ust. 3. pkt 29 b rolniczy handel detaliczny – handel detaliczny w rozumieniu art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 178/2002, polega na:

- a. produkcji żywności zawierającej co najmniej jeden składnik pochodzący w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym oraz
- b. zbywaniu żywności, o której mowa w lit. a, konsumentowi finalnemu, o którym mowa w art. 3 ust. 18 rozporządzenia nr 178/2002, lub zakładom prowadzącym handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego;

Głównym warunkiem prowadzenia rolniczego handlu detalicznego jest wymóg polegający na tym, że w przypadku żywności jednoskładnikowej powinna ona pochodzić w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu, a w przypadku żywności złożonej (wieloskładnikowej) powinna ona zawierać co najmniej jeden składnik pochodzący z własnego gospodarstwa.

Zbywanie żywności konsumentowi końcowemu w ramach rolniczego handlu detalicznego może się odbywać bez ograniczeń ilościowych oraz terytorialnych. Sprzedaży produktów żywnościowych do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego odbywać się może wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego oraz żywności złożonej, tj. zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, sprzedaż może być prowadzona wyłącznie na obszarze województwa, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji tej żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, lub na obszarach powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem.

Dodatkowym warunkiem prowadzenia rolniczego handlu detalicznego jest przestrzeganie limitów, tj. maksymalnych ilości żywności zbywanej do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego. Są one określone w odniesieniu do:

- a) surowców pochodzenia niezwierzęcego;
- b) żywności pochodzenia niezwierzęcego innej niż surowce oraz żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego;
- c) surowców pochodzenia zwierzęcego;
- d) produktów pochodzenia zwierzęcego innych niż surowce.

Rolnik, który chce prowadzić działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego powinien dokonać rejestracji takiej działalności

- u powiatowego lekarza weterynarii w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności, która w swoim składzie zawiera surowce pochodzenia zwierzęcego jak i pochodzenia niezwierzęcego, na co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności;
- u państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w przypadku produktów pochodzenia niezwierzęcego, co najmniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia działalności.

Ponadto podmiot działający w ramach rolniczego handlu detalicznego powinien prowadzić i przechowywać dokumentację, która będzie umożliwiała ustalenie ilości zbywanej żywności do zakładu prowadzącego handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego. Dokumentacja ta powinna być prowadzona odrębnie za każdy rok kalendarzowy i powinna zawierać informacje:

- numer kolejnego wpisu;
- datę zbycia produktu żywnościowego;
- ilość zbywanej żywności;
- rodzaj zbywanej żywności.

Powyższe informacje powinny być zapisywane w dokumentacji niezwłocznie po dokonaniu takiej sprzedaży i należy ją przechować przez 2 lata licząc od końca roku kalendarzowego w którym została sporządzona.

W miejscu zbywania żywności konsumentowi końcowemu przez podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny, w tym przez pośrednika, konieczne jest umieszczenie w sposób czytelny i widoczny informacje dla konsumenta, zawierające:

- 1) napis "rolniczy handel detaliczny";
- 2) dane obejmujące:

- a) imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny,
- b) adres miejsca prowadzenia produkcji żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- c) weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny, o ile taki numer został nadany.

Ponadto, zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego co do zasady nie może być dokonywane z udziałem pośrednika, chyba że:

- 1) zbywanie tej żywności odbywa się podczas wystaw, festynów, targów lub kiermaszy, organizowanych w celu promocji żywności,
- 2) pośrednik zbywa konsumentom końcowym żywność:

- a) wyprodukowaną przez tego pośrednika w ramach działalności RHD,
- b) wyprodukowaną przez inny podmiot, który prowadzi działalność RHD na obszarze powiatu, w którym pośrednik ten prowadzi produkcję żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, lub na obszarze powiatu sąsiadującego z tym powiatem.

Należy pamiętać, że żywność wytworzona w ramach rolniczego handlu detalicznego powinna być przede wszystkim bezpieczna dla zdrowia ludzi. Przetwarzanie żywności nie może stanowić zagrożenia dla jej bezpieczeństwa i wpływać negatywnie na zdrowie człowieka. Przy produkcji i zbywaniu należy spełnić przede wszystkim wymagania rozporządzeń: Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r., ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności, Rozporządzenie 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych oraz Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego, a także przepisy prawa krajowego.

ROLNICZY HANDEL DETALICZNY

CO?

Czym jest Rolniczy Handel Detaliczny?

Rolniczy handel detaliczny polega na produkcji żywności zawierającej co najmniej jeden składnik pochodzący w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym oraz...

DLA KOGO?

...zbywaniu takiej żywności konsumentowi końcowemu lub do zakładów detalicznych zaopatrujących konsumenta końcowego.

PAMIĘTAJ

- w przypadku żywności jednoskładnikowej (np. świeże owoce i warzywa, świeże mięso, jaja, czy surowe mleko) - powinna ona w całości pochodzić z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu,
- w przypadku żywności złożonej tj. zawierającej więcej niż jeden składnik (np. produkty mięsne, produkty mleczne, gotowe posiłki, pieczywo) - powinna ona zawierać co najmniej jeden składnik pochodzący w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu.

ILE?

Limity żywności sprzedawanej w ramach rolniczego handlu detalicznego nie dotyczą żywności zbywanej dla konsumenta końcowego.

Zbywanie żywności w ramach dostaw do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego:

- podlega limitom ilościowym dostosowanym do potrzeb konsumentów końcowych, jest dokumentowane w sposób umożliwiający określenie ilości zbywanej żywności.

OBSZAR SPRZEDAŻY

Zbywanie żywności wyprodukowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego może odbywać się na terenie całego kraju. Zbywanie żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów detalicznych zaopatrujących konsumenta końcowego odbywa się wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że w przypadku żywności złożonej, tj. będącej produktem pochodzenia zwierzęcego oraz żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego - wyłącznie na obszarze województwa, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji tej żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego, lub na obszarach powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem.

REJESTRACJA

- dotyczy surowców pochodzenia roślinnego oraz produktów przetworzonych pochodzenia roślinnego. Rejestracji należy dokonać u Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego terenowo właściwego dla miejsca prowadzenia działalności co najmniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia działalności

REJESTRACJA

- dotyczy surowców pochodzenia zwierzęcego, produktów przetworzonych pochodzenia zwierzęcego oraz żywności złożonej tj. zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego. Rejestracji należy dokonać u Powiatowego Lekarza Weterynarii właściwego ze względu na siedzibę zakładu lub miejsce prowadzenia działalności powiatowego lekarza weterynarii na co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

Kwota przychodów zwolniona z podatku dochodowego ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych przychodów wynosi 100 tys. zł.

DZIAŁALNOŚĆ MARGINALNA LOKALNA I OGRANICZONA

Działalność marginalna lokalna i ograniczona dotyczy przetwórstwa i sprzedaży żywności pochodzenia zwierzęcego w małej skali, dokonywanych w małych lub średnich zakładach. Żywność ta może być sprzedawana bezpośrednio konsumentowi końcowemu oraz do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem do konsumenta końcowego, jak np. stołówki, restauracji.

W ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej można prowadzić:

- rozbiór i sprzedaż świeżego mięsa wołowego, wieprzowego, baraniego, koziego, końskiego, drobiowego lub zajęczaków, zwierząt łownych odstrzelonych zgodnie z przepisami prawa łowieckiego oraz dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych;
- produkcję mięsa mielonego, surowych wyrobów mięsnych, produkcję produktów mięsnych, wstępnie przetworzonych lub nieprzetworzonych produktów rybołówstwa;
- produkcję produktów mlecznych lub produktów na bazie siary wstępnie wyprodukowanych z mleka lub siary, pozyskanych w gospodarstwie produkcji mleka lub w gospodarstwie, w którym prowadzona jest działalność w zakresie produkcji surowego mleka lub siary, które zostały przeznaczone do sprzedaży bezpośrednio;
- produkcję produktów jajecznych pozyskanych w wyniku obróbki lub przetwarzania jaj, które zostały wcześniej ugotowane w skorupkach;
- produkcję gotowych posiłków z produktów pochodzenia zwierzęcego, pod warunkiem, że co najmniej jeden produkt będący składnikiem posiłku został wyprodukowany we własnym zakładzie.

Zakład działający w ramach działalności MLO może prowadzić sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego konsumentowi ostatecznemu oraz dostawy do innych zakładów, które prowadzą handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

Dostawy te nie mogą przekraczać wagowo:

- a) tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa wołowego, wieprzowego, baraniego, koziego, końskiego lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- b) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa drobiowego lub zajęczaków lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- c) 1,5 tony tygodniowo – w przypadku produktów mięsnych,
- d) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- e) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa zwierząt łownych odstrzelonych zgodnie z przepisami prawa łowieckiego lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- f) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku produktów rybołówstwa,
- g) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku produktów mlecznych lub produktów na bazie siary łącznie,
- h) 0,15 tony tygodniowo – w przypadku produktów jajecznych,
- i) 1,5 tony tygodniowo – w przypadku gotowych posiłków (potraw) wyprodukowanych z produktów pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w lit. a–h, lub z udziałem tych produktów.

Na wniosek podmiotu powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce prowadzenia przez dany podmiot działalności MLO może wyrazić zgodę na przekroczenie wielkości dostaw produktów w ujęciu tygodniowym produktów wymienionych w pkt d-f. Warunkiem jest jednak

zachowanie rocznego limitu wielkości dostaw wynoszący 26 ton dla każdego z poniższych rodzajów produktów:

- świeżego mięsa zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych lub wyprodukowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięso mielone;
- świeżego mięsa zwierząt łownych, które zostały odstrzelone zgodnie z przepisami prawa łowieckiego lub wyprodukowanych z tego mięsa surowego wyroby mięsne lub mięso mielone;
- produktów rybołówstwa.

Jeżeli zakład działający w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej prowadzi więcej niż jeden z możliwych rodzajów działalności, np. sprzedaż bezpośrednią, to suma wielkości dostaw wszystkich rodzajów produktów jest sumą wagowych limitów dla poszczególnych rodzajów produktów.

W odróżnieniu od sprzedaży bezpośredniej, nie ma tu obowiązku ograniczania działalności do produktów tylko z własnego gospodarstwa.

Miejsca sprzedaży produktów wytworzonych w ramach działalności MLO oraz zakłady, które prowadzą handel detaliczny z przeznaczeniem do konsumenta końcowego, do których następuje dostawa, mogą znajdować się na terenach miast, które stanowią siedzibę wojewody lub sejmiku województwa i które są położone na obszarach województw sąsiadujących z województwem, w którym jest prowadzona produkcja produktów pochodzenia zwierzęcego w ramach działalności MLO.

Ograniczeń terytorialnych nie stosuje się w odniesieniu do sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego konsumentowi końcowemu podczas wystaw, festynów, targów, a także kiermaszy, które zostały zorganizowane w celu promocji tych produktów. W takiej sytuacji podmiot prowadzący działalność marginalną, lokalną i ograniczoną, powinien co najmniej 7 dni przed dniem rozpoczęcia sprzedaży poinformować o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii, właściwego ze względu na miejsce prowadzenia sprzedaży, przekazując na piśmie informacje dotyczące:

- imię i nazwisko, nawet podmiotu prowadzącego działalność MLO;
- adres miejsca prowadzenia działalności MLO;
- miejsca oraz okresu, w którym będzie prowadzone sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego konsumentowi końcowemu.

Podmiot produkujący i wprowadzający żywność pochodzenia zwierzęcego do obrotu w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej podlega obowiązkowej rejestracji przez organy Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej. W tym celu należy złożyć pisemny wniosek o wpis do rejestru zakładów w terminie co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności. Działalność MLO można rozpocząć po uzyskaniu decyzji administracyjnej o wpisie do właściwego rejestru i nadaniu zakładowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

Podmiot działający w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej podczas produkcji oraz sprzedaży żywności pochodzenia zwierzęcego zobowiązany jest do przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 852/2004.

DZIAŁALNOŚĆ MARGINALNA, LOKALNA I OGRANICZONA

CO?

W ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO) **można prowadzić**:

- rozbiór i sprzedaż świeżego mięsa wołowego, wieprzowego, baraniego, koziego, końskiego, drobiowego lub zajęczaków, zwierząt łownych odstrzelonych zgodnie z przepisami prawa łowieckiego oraz dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych;
- produkcję mięsa mielonego, surowych wyrobów mięsnych, produkcję produktów mięsnych, wstępnie przetworzonych lub nieprzetworzonych produktów rybołówstwa;
- produkcję i sprzedaż produktów mlecznych lub produktów na bazie siary wstępnie wyprodukowanych z mleka lub siary, pozyskanych w gospodarstwie produkcji mleka lub w gospodarstwie, w którym prowadzona jest działalność w zakresie produkcji surowego mleka lub siary, które zostały przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej;
- produkcję i sprzedaż produktów jajecznych pozyskanych w wyniku obróbki lub przetwarzania jaj, które zostały wcześniej ugotowane w skorupkach;
- produkcję i sprzedaż gotowych posiłków z produktów pochodzenia zwierzęcego, pod warunkiem, że co najmniej jeden produkt będący składnikiem posiłku został wyprodukowany we własnym zakładzie.

DLA KOGO?

- Konsumentowi końcowemu;
- Dostawy do innych zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

ILE?

Dostawy do innych zakładów prowadzących handel detaliczny przeznaczeniem dla konsumenta końcowego **nie przekraczają wagowo**:

- a) tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa wołowego, wieprzowego, baraniego, koziego, końskiego lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- b) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa drobiowego lub zajęczaków lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- c) 1,5 tony tygodniowo – w przypadku produktów mięsnych,
- d) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- e) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku świeżego mięsa zwierząt łownych odstrzelonych zgodnie z przepisami prawa łowieckiego lub produkowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych lub mięsa mielonego,
- f) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku produktów rybołówstwa,
- g) 0,5 tony tygodniowo – w przypadku produktów mlecznych lub produktów na bazie siary łącznie,
- h) 0,15 tony tygodniowo – w przypadku produktów jajecznych,
- i) 1,5 tony tygodniowo – w przypadku gotowych posiłków (potraw) wyprodukowanych z produktów pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w lit. a–h, lub z udziałem tych produktów;

OBSZAR SPRZEDAŻY

Miejsce produkcji lub sprzedaży produktów oraz **zakłady**, do których następuje dostawa mogą znajdować się:

- a terenie jednego województwa lub na obszarze sąsiadujących z nim powiatów
- na obszarach miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, położonych na obszarach województw sąsiadujących z województwem, w którym jest prowadzona produkcja

Wymienione powyżej ograniczenia w zakresie obszaru sprzedaży nie dotyczą sprzedaży produktów konsumentowi końcowemu podczas festynów, wystaw, targów lub kiermaszy

REJESTRACJA

Rejestracji działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej należy dokonać **w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii** minimum **30 dni** przed rozpoczęciem planowanej działalności.

Literatura:

1. Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności
2. Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.
3. Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej
5. Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz.U. 2019 poz. 824)
6. Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej
7. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r., poz. 2021, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 września 2022 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 1971)
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie dostaw bezpośrednich środków spożywczych
9. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia